

†Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β'

Παναγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, κύριε Βαρθολομαῖε, τὴν Υμετέραν γερασμιωτάτην Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Διὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς ἐπικοινωνοῦμεν μετὰ τῆς Υμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος σκοποῦντες είς τὴν ἐνημέρωσιν Αὔτῆς περὶ τῶν θέσεων ἡμῶν ἐν τῷ οὐκρανικῷ ζητήματι.

Ἡ δημιουργηθεῖσα ἐπισφαλὴς κατάστασις ἀνὰ τὸ παγκόσμιον, ἔνεκα τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ, καὶ ἡ δυσχερὴς πορεία τῆς ἡμετέρας ὑγιείας, λόγω τῆς δυσκολίας κινήσεως τοῦ ἐνὸς ποδός, καθὼς καὶ τῆς χημικῆς ἀγωγῆς τὴν ὅποιαν λαμβάνω, καθιστοῦν ἀδύνατον τὴν συνέχισιν τῆς ζητηθείσης ὑφ' Υμῶν ἀποστολῆς πρὸς κατ' ἴδιαν συνάντησιν μετὰ τῶν ὑπολοίπων Προκαθημένων, τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἑκκλησιῶν, σχετικῶς μὲ τὸ Οὐκρανικὸν ζήτημα, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπετέλει καὶ ἀποτελεῖ εἰσέτι καὶ ἡμετέραν ἐπιθυμίαν.

Καθὼς γνωρίζετε καλῶς, Παναγιώτατε, ἡ στάσις οὐδετερότητος, τὴν ὅποιαν ὡς Ἑκκλησία Κύπρου ἔτηρήσαμεν ἐξ ἀρχῆς, σκοπὸν εἶχεν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὸ ἐν γένει καλὸν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ πόθος ἡμῶν ἵτο ἡ μεθ' ὅλης τῆς ψυχικῆς ἡμῶν δυνάμεως βοήθεια πρὸς τὸ ἀεὶ δοκιμαζόμενον Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἐν τούτοις, ὁρῶν τὸ ἀτελέσφορον τῶν προσπαθειῶν μου, μετὰ πολλὴν προσευχὴν καὶ περισυλλογὴν ἀπεφάσισα, ὅπως κατὰ τὴν πρώτην ὑπ' ἔμοῦ τελεσθησομένην Θείαν Λειτουργίαν μνημονεύσω τοῦ νέου Προκαθημένου τῆς Οὐκρανικῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας, Μητροπολίτου κ. Ἐπιφανίου, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν Υμετέραν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν.

Ἡ ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑκκλησίας ληφθεῖσα ἀπόφασις περὶ οὐδετερότητος ἵτο ἀποτέλεσμα κυρίως τῆς ἡμετέρας προσωπικῆς γνώμης, καθότι ἔφρόνουν καὶ φρονῶ ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς Ἑκκλησία τῆς Κύπρου ἀποτελεῖ ἄριστον παράδειγμα πρὸς μίμησιν ὑπὸ πασῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἑκκλησιῶν.

Εἴμεθα ἀριθμητικῶς μὲν μία μικρὰ Ὁρθόδοξος Ἑκκλησία, ταυτοχρόνως δὲ ἀποτελοῦμεν μίαν ἀποστολικὴν Ἑκκλησίαν, ἥτις ἀνάγει τὴν ἵδρυσίν της είς τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ πρώτου αἰῶνος.

Παρὰ τὰς ἐπαναλαμβανομένας ὄχλήσεις ὑπὸ τῆς κατὰ Ἀντιόχειαν Ἑκκλησίας, ἥτις διεξεδίκει τὸ προνόμιον τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς ἐπιβολῆς ἐν

ΤΟ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β'

Κύπρω, πέραν τῆς πολιτικῆς διοικητικῆς ἐπιρροῆς, οὐδέποτε αὕτη ἔχειροτόνησεν ἐν ἡμῖν Ἐπίσκοπον, πρεσβύτερον ἢ διάκονόν τινα. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου παρέμεινε πάντοτε αὐτοκέφαλος καὶ αὐτοδιοίκητος. Καὶ ἐὰν ἐπεκυρώσαμεν τὴν ἡμετέραν αὐτοκεφαλίαν ἐν τῇ Γ' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, τοῦτο ἐπράξαμεν, ὥνα ἀπαλλαγῶμεν τῶν ὄχλήσεων τῆς Ἀντιοχείας, καὶ ούχὶ ἐπειδὴ παρέστη ἀνάγκη ἀναγνωρίσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, Παναγιώτατε, τυγχάνει μία λίαν καλῶς ὠργανωμένη ἀπὸ πάσης ἐπόψεως Ἐκκλησία. Εὐρισκόμεθα συνεχῶς, ιεραρχία καὶ λοιπὸς κλῆρος, ἐν συνεχεῖ ἐπικοινωνίᾳ καὶ ἐπαφῇ μετὰ τοῦ λαοῦ ἡμῶν, τόσον διὰ τῶν ιερῶν ἀκολουθιῶν καὶ τῶν ιερῶν μυστηρίων ὅσον καὶ διὰ τῶν κατηχητικῶν συνάξεων, τῶν κατασκηνώσεων, ποικίλων κοινωνικῶν καὶ πνευματικῶν δραστηριοτήτων, διατηροῦντες, οὕτως, ἀρίστην συνεργασίαν καὶ προσέγγισιν μετὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς ποιμνίου, ἐπιτελοῦντες μίαν ἐσωτερικὴν ιεραποστολὴν ὑψηλοτάτου ἐπιπέδου.

Είρήσθω, Παναγιώτατε, ὅτι ὅσος πληθυσμὸς ὁρθοδόξων Κυπρίων διαμένει μονίμως ἐν Κύπρῳ, περίπου 900.000, ἵσος ἀριθμὸς ἀποδήμων ὁρθοδόξων Κυπρίων διαμένει μονίμως καὶ εἰς τὸ ἔξωτερικόν, ἥτοι εἰς τὴν Εύρωπην, Ἀμερικήν, Καναδᾶν, Αὐστραλίαν, Νότιον Ἀφρικήν. Καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν μετὰ βεβαιότητος πολλῆς ὅτι τῇ ἀγαστῇ συνεργασίᾳ τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρότι καὶ ἡμεῖς θὰ ἡδυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν ὑπηρεσίας εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀποδήμους, εἴμεθα ἀπολύτως ἱκανοποιημένοι ἐπὶ ταῖς, ἥδη, προσφερομέναις τοῖς ἀποδήμοις Κυπρίοις ὑπηρεσίαις ὑπὸ τῶν προαναφερθεισῶν Ἐκκλησιῶν. Οὐκ ὀλίγας φοράς, αἱ κατὰ τόπους αὗται Ἐκκλησίαι αἵτοινται παρ' ἡμῖν τὴν ἀποστολὴν κληρικῶν ἐκ Κύπρου πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου αὐτῶν εἰς τὰς καὶ ὑπὸ Κυπρίων κατοικουμένας ἐνορίας των.

Τοῦτο θὰ ἀνέφερον καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Προκαθημένους τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅτι, ἀναλογικῶς, καμία ἄλλη Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ἀριθμεῖ τὸ αὐτὸ ποσοστὸν ἀποδήμων, ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας αὐτῆς. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀποτελεῖ ἐν φαεινότατον παράδειγμα σεβασμοῦ πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ πρὸς μίμησιν ὑπὸ τῶν ὑπολοίπων Ἐκκλησιῶν.

Ἐπειδὴ, Παναγιώτατε, ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἔξεπροσώπουν τὴν Ἐκκλησίαν Κύπρου εἰς τὰς Πανορθοδόξους διασκέψεις καὶ ἐξ αὐτοῦ γνωρίζω καλῶς τὰς ἀπόψεις ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἀποδήμων, διαπιστώνω μετὰ λύπης μου ὅτι παρὰ τὰς λαμβανομένας κατὰ καιροὺς ἀποφάσεις,

ΤΟ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β'

αὗται ούδεποτε ἔτηροῦντο. Παράδειγμα· αὶ ἀποφάσεις, ἃς ἐλάβομεν κατὰ τὴν Μεγάλην ἐν Κρήτῃ Σύνοδον! Εύθυς, μετὰ τὸ πέρας τῶν ἔργασιῶν αὐτῆς, ἡ Ἑκκλησία τῆς Σερβίας ἔχειροτόνησε καὶ διώρισε δύο μητροπολίτας, ἵνα εἰς τὴν Εύρωπην καὶ ἔτερον εἰς τὴν Αὔστραλίαν, ἀντιβαίνουσα τὰς διατάξεις καὶ καταφρονοῦσα τὰ ὅσα ἀπεφασίσθησαν ἐν τῇ Μεγάλῃ Συνόδῳ.

"Οθεν, αἱ ἀναφυόμεναι, κατὰ καιροὺς, παραφωνίαι διὰ δῆθεν ἐν Οὐκρανίᾳ ἐπέμβασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τὴν παραχώρησιν Τόμου Αύτοκεφαλίας, ἐρήμην τῶν ὑπολοίπων, θεωρῶ ὅτι ούδόλως εύσταθοῦν, καθότι οἱ θορυβοῦντες είσιν, ἐν ταύτῳ, οἱ πρῶτοι παραβάται.

'Εξαιρουμένων τῶν τεσσάρων Ἑκκλησιῶν τῆς Μέσης Άνατολῆς, αἵτινες είσιν ἀποστολικαὶ καὶ οὐκ ἔχρωντο Τόμου διὰ τὴν αύτοκεφαλίαν των, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἑκκλησίαι, ἀνάγουν τὴν αύτοκεφαλίαν των μετὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα καὶ ὥφείλουν ταύτην εἰς Τόμον ἔκχωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διὰ τοῦ δποίου ὁριοθετοῦνται τὰ σύνορά των.

'Εκάστη τοπικὴ Ὁρθόδοξος Ἑκκλησία, ὥφειλε καὶ ὥφείλει νὰ παραμένῃ ἐν τοῖς δρίοις αὐτῆς, συμφώνως πρὸς τὸν ἐκδοθέντα, ἅμα τῇ ἀνακηρύξει αὐτῆς, Τόμον αύτοκεφαλίας, καὶ οὐχὶ νὰ ἐπεμβαίνῃ χειροτονοῦσα ἐπισκόπους εἰς ἐπαρχίας ἄλλης τοπικῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας, ἐὰν παρεμπιπτόντως διαμένουν ἐν αὐτῇ ἀπόδημοι τῆς πρώτης.

'Ἐπισκεπτόμενος, προσωπικῶς, τὰς κατὰ τόπους Ὁρθοδόξους Ἑκκλησίας, θὰ ἐπεσήμαινον, Παναγιώτατε, εἰς τοὺς Προκαθημένους καὶ διὰ πειστικότητος θὰ ἐπέμενον ὅτι ἡ οἰαδήποτε αύθαίρετος παρέμβασις τῆς Ρωσικῆς Ἑκκλησίας εἰς τὰ ὅρια ἄλλης τοπικῆς Ἑκκλησίας (ὅπως λ.χ. ἐν Γεωργίᾳ, Οὐκρανίᾳ, Πολωνίᾳ, Ρουμανίᾳ κ.ά.) κανονικῶς ἀπαγορεύεται, τοσούτῳ μᾶλλον νὰ διαμαρτύρηται ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον είσέρχεται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ θέματα αὐτῆς!

Συνεπῶς, ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν, ὅπως ἡ καθόλου Ὁρθοδοξία εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὰ πνευματικὰ ἐπίπεδα, ὥφείλομεν νὰ μένωμεν πιστοὶ καὶ ἀκριβεῖς εἰς τὰ ὑποδειχθέντα ἐν τοῖς Τόμοις ὅρια ἡμῶν, καὶ νὰ ὑπηρετῶμεν μεθ' ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐμπιστευθὲν ἡμῖν ποίμνιον. Οὕτω, θὰ καταστῶμεν λίαν σεβαστοὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν ὁμολογιῶν, ἀποτελοῦντες πρὸς πάντας παράδειγμα πρὸς μίμησιν.

Αὕτη ὑπῆρξεν ἐξ ἀρχῆς ἡ ἴδική μου ἐπιθυμία καὶ θέσις. Καὶ ἐὰν ἐτήρησα στάσιν ούδετερότητος περὶ τὸ Οὐκρανικόν, τοῦτο ἐπραξα ἐπιθυμῶν νὰ ἐμφυσήσω τὸ αὐτὸ φρόνημα εἰς ὅλους τοὺς Προκαθημένους καὶ ἀγαπητοὺς ἐν Χριστῷ

ΤΟ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β'

ἀδελφοὺς καὶ ἵνα δυνηθῶ νὰ διαδραματίσω συμφιλιωτικὸν ρόλον χάριν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐπαναλαμβάνω καὶ αὐθις ὅτι ἡ σωματικὴ ἡμῶν ὑγίεια οὐ παρέχει ἡμῖν δυνατότητα πρὸς συνέχισιν τῆς προσπαθείας διὰ μίαν διὰ ζώσης ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ὑπολοίπων Προκαθημένων ἐν τῇ ἔδρᾳ αὐτῶν.

Ἐάν, ὡστόσο, κατ' εύχὴν παρουσιασθῆ βελτίωσις εἰς τὴν σωματικὴν ἡμῶν ὑγίειαν, θὰ εἴμεθα πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος πρὸς ἀνάληψιν οἰασδήποτε ἀποστολῆς.

Ἐπ' εύκαιρίᾳ, τονίζομεν καὶ ὑπογραμίζομεν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς Ἅγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Κύπρου θὰ συνεχίσῃ ἐν τε τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι προσφέρουσα μετὰ συνεπείας τὴν ὑποστήριξιν αὐτῆς πρὸς τὴν Ὑμετέραν γερασμιωτάτην Παναγιότητα, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸ κατ' Αὔτὴν σεπτὸν ἡμῶν Οίκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐπ' ἀγαθῷ καὶ εύκλείᾳ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἀπονέμοντες δ' ἐπὶ τούτοις καὶ αὐθις τῇ Ὑμετέρᾳ Θεοτιμήτῳ Κορυφῇ τὸν ἐν Κυρίῳ ἀδελφικὸν ἡμῶν ἀσπασμόν,

διατελοῦμεν,

Τῆς Ὑμετέρας γερασμιωτάτης Παναγιότητος
ἀγαπητὸς καὶ δλοπρόθυμος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

Φίλος Κύπρου Χρυσόστομος

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου,
τῇ 20ῃ Ὁκτωβρίου 2020